

BACHELOR OF ARTS (CBCS - 2018 COURSE)
T. Y. B. A. Sem-V : WINTER- 2022
SUBJECT : ECONOMICS (S3)-I

Day : Friday

Time : 02:00 PM-05:00 PM

Date : 9/12/2022

W-18275-2022

Max. Marks : 60

N.B.:

- 1) All questions are **COMPULSORY**.
  - 2) Figures to the right indicate **FULL** marks.
-

Q.1 What are the factors affecting economic growth? [12]

OR

- a) What is mean by relative poverty? [06]
- b) Explain the Karl Marx theory of economic development. [06]

Q.2 What are the problems of over population? [12]

OR

- a) Write a note on education. [06]
- b) Discuss the cultural characteristics of underdeveloped countries. [06]

Q.3 Discuss in detail on vicious circle of poverty. [12]

OR

- a) What is mean by economic growth? [06]
- b) Explain the concept of under development. [06]

Q.4 Attempt **ANY THREE** of the following: [12]

- a) Describe the concept of inequality in income.
- b) What is mean by unbalanced growth.
- c) Write note on demographic transition.
- d) Explain the concept of Human Development Index.

Q.5 Write short notes on **ANY THREE** of the following: [12]

- a) Balanced growth
- b) Per capita income
- c) Health and nutrition
- d) Critical minimum effort theory

* * * * *

मराठी रूपांतर

सूचना:

- १) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
- २) उजवीकडील अंक गुणांचा निर्देश करतात.

प्र.१ आर्थिक वृद्धीवर परिणाम करणारे घटक कोणते ? (१२)

किंवा

- अ) निरपेक्ष दारिद्र्य म्हणजे काय ? (०६)
- ब) आर्थिक विकासाचा कार्ल मार्क्स यांचा सिधांत स्पष्ट करा. (०६)

प्र.२ अतिरिक्त लोकसंख्येच्या समस्या कोणत्या ? (१२)

किंवा

- अ) शिक्षण यावर टीप लिहा. (०६)
- ब) अल्प विकसित राष्ट्रांची सांस्कृतिक वैशिष्ट्ये यावर चर्चा करा. (०६)

प्र.३ दारिद्र्याचे दुश्चक्र यावर सविस्तर चर्चा करा. (१२)

किंवा

- अ) आर्थिक वृद्धी म्हणजे काय ? (०६)
- ब) अल्पविकास ही संकल्पना स्पष्ट करा. (०६)

प्र.४ खालीलपैकी कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (१२)

- अ) उत्पन्नातील असमानता या संकल्पनेचे वर्णन करा.
- ब) असंतुलित वृद्धी म्हणजे काय ?
- क) लोकसंख्या संक्रमण यावर टीप लिहा.
- ड) मानव विकास निर्देशांक ही संकल्पना स्पष्ट करा.

प्र.५ खालीलपैकी कोणत्याही तीनवर टीपा लिहा. (१२)

- अ) संतुलित वृद्धी
- ब) दरडोई उत्पन्न
- क) आरोग्य आणि उष्मांक
- ड) न्यूनतम प्रबल प्रयत्न सिधांत